Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Viite: HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi 2016

Suomen Yrittäjien lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarviosta 2016 koskien ammatillista koulutusta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto on pyytänyt Suomen Yrittäjiltä kirjallista lausuntoa ammatillista koulutusta koskevasta budjettiesityksestä erityisinä painopisteinä koulutuksen rahoitus ja rakenteiden uudistaminen sekä rakennemuutoksen tuomat haasteet aikuiskoulutukselle.

Yleistä valtion taloudesta

Pääministeri Juha Sipilän hallitus toteuttaa rakenteellisia uudistuksia, joiden avulla yrittämisen edellytyksiä ja työn tekemisen kannustimia parannetaan sekä uusiin kestävän kasvun mahdollisuuksiin panostetaan. Samanaikaisesti tasapainotetaan julkista taloutta siten, että velkaantuminen suhteessa bruttokansantuotteeseen taitetaan vaalikauden loppuun mennessä.

Suomen Yrittäjät pitää hyvänä, että hallitus käynnistää julkisen talouden tasapainottamisen välittömästi. Hallitus sitoutuu julkisen talouden suunnitelmassa 10 miljardin euron kestävyysvajeen kattamiseen tarvittavin säästöin ja rakenteellisin uudistuksin. Mielestämme tavoite velkaantumisen taittamisesta suhteessa bruttokansantuotteeseen vaalikauden loppuun mennessä ilman kokonaisveroasteen nostoa on kannatettava.

Merkittävien julkisen talouden sopeutustoimien lisäksi hallitus on käynnistänyt muutosohjelman. SY kannattaa kolmevuotista strategisia tavoitteita toteuttavaa muutosohjelmaa, jossa kärkihankkeisiin ja korjausvelan vähentämiseen kohdistetaan kertaluonteisesti 1,6 miljardia euroa.

Valtion talousarvioesitys vuodelle 2016 kuvastaa Suomen talouden heikkoa tilaa. Talousarvioesitys on 5,0 miljardia euroa alijäämäinen. Valtion menot kasvavat sopeutustoimista huolimatta 200 miljoonaa euroa verrattuna kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon.

SY:n mielestä valtiontalouteen tehtävät menosopeutukset ovat välttämättömiä. Alijäämäisyydestä huolimatta talousarvioesitys ensi vuodelle osoittaa sitoutumista hallitusohjelmassa sovittuihin säästöihin. Menosopeutusten kohdistamisessa huomiota tulee kuitenkin jatkossa kiinnittää siihen,

että toimet kohdistetaan ensisijaisesti muihin kuin Suomen elinvoimaisuutta ja kasvua tukeviin toimiin.

Ammatillinen koulutus

Toisen asteen koulutukseen kohdistuu merkittäviä säästöjä seuraavien vuosien aikana. Jo edellinen hallitus sopi noin 190 miljoonan euron leikkauksista. Uusien säästöpäätösten seurauksena vuoteen 2018 asti ulottuvat leikkaukset ovat nousemassa yli 300 miljoonaan euroon.

Yrittäjät kannattaa ammatillisen koulutuksen reformia. Se tulee kuitenkin toteuttaa koulutuksen laatua, sisältöjä ja toteuttamistapoja kehittämällä. Uskomme, että hyvin toteutettu reformi tuo mukanaan myös merkittäviä kustannussäästöjä koulutukseen.

Vuoden 2016 osalta ammatillisen koulutuksen säästöt ovat vielä maltillisia. Tämä antaakin hyvän mahdollisuuden toteuttaa hallittu ammatillisen koulutuksen uudistus niin järjestelmä- kuin koulutuksenjärjestäjätasoillakin.

Pidämme tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen rahoituksessa siirrytään tuloksellisuusrahoitusperusteisuuteen. Tämä lisää koulutuksenjärjestäjien toiminnan tavoitteellisuutta ja tehokkuutta.

Tutkintotavoitteinen työvoimakoulutus on siirtymässä opetusministeriölle. Työvoimakoulutus on kilpailutettua koulutusta. Sen toteutukseen on osallistunut suuri joukko pieniä, yksityisiä koulutuksenjärjestäjiä. Kilpailutus on varmistanut koulutuksen hyvän laadun ja taloudellisen toteutuksen. Hallitus on sitoutunut avaamaan julkisia palveluita kilpailutukselle. Tämän tavoitteen tulee toteutua myös jatkossa työ- ja elinkeinoministeriöstä opetus- ja kulttuuriministeriöön siirtyvissä koulutuspalveluissa.

Uudistuvan lainsäädännön tulee edelleen tunnistaa erilaiset koulutuksen järjestämismuodot. Oppisopimuskoulutus on tehokas ja taloudellinen koulutuksen järjestämismuoto. Oppilaitosmuotoisen koulutuksen rinnalle tuleekin kehittää nuorten oppisopimuskoulutus, joka perustuu osaamisen kehittymiseen perustuvaan palkkaan. Myös oppilaitosmuotoisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä tulee kehittää ottamalla käyttöön koulutussopimus.

Nk. aikuisten oppisopimuskoulutukseen on ohjattava edelleen resursseja. Esimerkiksi yrittäjien omaan kouluttautumiseen yrittäjän oppisopimuskoulutus on tärkein ammatillisen koulutuksen toteuttamismuoto. Tämä tulee korostumaan, mikäli aikuiskoulutustuen perusosa muutetaan lainaperustaiseksi. Yrittäjät saavat vain perusosaa. Muutos lopettaa yrittäjien osalta aikuiskoulutustuen käytön.

Ammatillisen koulutuksen rakenteellista uudistusta tulee toteuttaa siten, ettei synny alueellisia koulutusmonopoleja. Rakenteellisen uudistamisen

lähtökohtana tuleekin olla koulutuksen järjestäjän kyky toteuttaa taloudellisesti kestävästi korkealaatuisia koulutuspalveluja.

Ystävällisesti

Suomen Yrittäjät

Veli-Matti Lamppu
johtaja